

Kitabu cha Danieli - Nambari Sitini na Mbili

Kusinziphula Majelo a Mbonono ya Bupolofita ya William Miller: Kusosolola kwa Buseseke kwa Kupotoka kwa Baadventiste ku “Munyunu Mukatampe” ne Kubikwa kwa Kuvuuka ku Mafuta a Bulelela a Cine

Jeff Pippenger
2024-01-26

Malaman ya ndoto ya William Miller yang'ara mara kumi zaidi kuliko yalivyong'aa katika historia ya Wamillerite. Ufahamu wa Wamillerite kuhusu maarifa yaliyoongezwa katika kipindi cha historia yao ulikuwa sahihi, lakini haukukamilika. Ufahamu wao unapowekwa ndani ya muktadha wa kihistoria ulio sahihi zaidi, huonyesha masharti mazito zaidi, kwa maana haupanui tu kweli za kinabii zinazowakilishwa na yale malamani, bali pia huzaa jaribio kwa wanawali kumi wa siku za mwisho. Ufahamu wa Wamillerite unaonyeshwa juu ya chati mbili za waanzilishi (1843 na 1850). Chati zote mbili zilikuwa utimilifu wa meza zilizotabiriwa katika sura ya pili ya Habakuki, na ukweli kwamba chati hizo zilikuwa utimilifu wa Habakuki, na pia kwamba hizo kweli zenyewe ndizo zilizokuwa kweli za msingi za Waadventista, ulitambuliwa hivyo na Roho ya Unabii.

Baandalala bumu mu bitalu bya msingi byakomeje kwingana mu ikuzo igihe abaMillerite bayobowe mu gusobanukirwa n'Ubuturo Bwera bwo mu ijuru n'ukuri kujyanye n'Ubuturo Bwera, nyuma y'ugutenguhwa gukomeye kwo ku wa 22 Ukwakira 1844. Ariko kwinjira kw'Abadiventisime mu mimerere ya Lawodikiya mu 1856, no kwanga kwabo kwa nyuma “ibihe birindwi” mu 1863, byabajyanye mu butayu bwa Lawodikiya. Nta kuri gufite uburemere kwegeze kuzanwa binyuze mu Badiventisime kuwa mu myaka ya 1850. Niba ushidikanya kuri iyo mvugo, noneho garagaza impamvu itari yo.

Abamillerite bari bafite ukuri mu gusobanukirwa kwa Daniyeli kabiri, ariko uko gusobanukirwa kwabo kwari kugizwe n'imbibi. Ubu-Adiventisiti ntibwigeze burenga ku gusobanukirwa kw'Abamillerite. Uyu muni ubwami bwise umunani bwerekanwa muri Daniyeli igice cya kabiri bushobora kubonwa, nk'uko n'ikimenyetso cya Daniyeli asenga kugira ngo asobanukirwe ibanga ry'inzozi za Nebukadinezari gishobora kubonwa. Iryo banga rihagarariye ibanga rya nyuma ry'ubuhanuzi, (abahanuzi bote bagaragaza iminsi y'imperuka), kandi ibanga rya nyuma ry'ubuhanuzi ni ryo Yohana agaragaza nk'Ibyahishuwe bya Yesu Kristo. Iryo banga rikurwaho ikimenyetso iyo “igihе kiri bugufi,” mbere gato y'uko igihе cy'igeragezwa gifungwa, kandi iryo banga ubu ririmo gukurwaho ikimenyetso, ku bahitamo kureba.

Muundo wa Kimumlait wa “sadaka ya daima” katika kitabu cha Danieli ulitambuliwa na uvuvio kuwa sahihi; lakini kufikia mwaka wa 1901, Uadventista ulianza mchakato wa kuikataa kweli hiyo ya msingi, na kufikia miaka ya 1930 Uadventista ulikuwa umerudia mtazamo wa kale wa Kiprotestanti, unaodai kwamba “sadaka ya daima” huwakilisha sehemu fulani ya huduma ya Kristo katika patakatifu. Roho ya Unabii yasema kwamba mtazamo huo wa kishetani ulitoka kwa “malaika waliokuwa wamefukuzwa kutoka mbinguni.” Leo, mtazamo sahihi wa Kimumlait kuhusu “sadaka ya daima” unaweza kuonekana kuwa si tu ishara ya upagani, bali pia ishara ya uasi

wa Uadventista, unaoleta upotevu huo mkuu juu ya wale wasioipenda kweli.

Ba-Millerite batwamine ku itariki nyayo y'iherezo ry'uyo myaka ibihumbi bibiri na magana atatu, kandi Ubwadiventisiti bukimara ako Gucika Intege Gukomeye bumenya umucyo wongerewe ufitanye isano n'ubwo buhanuzi; ariko kubera ko banze “ibihe birindwi,” uherye mu 1856 ukageza mu 1863, ndetse no kugeza kuri uyu muni nyir'izina, ntibigeze babona umucyo ukomeza gutera imbere uva muri iyo nyigisho bavuga ko ari yo nkingi yabo y'ingenzi n'ifatizo. Uyu muni “ibihe birindwi” bishobora kubonwa, (n'abashaka kubona), ko bifitanye isano itaziguye na buri gihe cyose kiri mu buhanuzi bw'imyaka ibihumbi bibiri na magana atatu.

Ku myaka mirongo ine n'icyenda ya mbere hagereranya uruziga rw'ukuruhuka kw'igihugu buri mwaka wa karindwi, rusubirwamo incuro zirindwi. Ku myaka magana ane na mirongo cyenda ntihagaragaza gusa igihe cy'igeragezwa cya Isirayeli ya kera, ahubwo hanerekana imyaka uko ingana y'ubwigomeke ku itegeko ryo kureka igihugu kitaruhuka yari kuzabaho kugira ngo hakusanywe imyaka mirongo irindwi yose igihugu cyabujijwe kuruhuka (ari na cyo gihe cy'ubunyage bwatewe n'ubwo bwigomeke nyirizina). Icyumweru Kristo yemeje isezzerano giteguwe n'imyaka itatu n'igice igana ku musaraba, n'imyaka itatu n'igice ikurikira umusaraba. Muri icyo cyumweru Kristo yari ari gukoranya abantu bose, kuko yavuze ko niyaramuka amanitswe hejuru, azikururira abantu bose.

Nĩ ũguo gũciarwo kĩhooto kĩa thĩ ñno: nĩ ũguo mũthamaki wa thĩ ñno akaingĩrwo nja. Na nĩ, angĩkorwo ndanyitwo nginya igũrũ kuuma thĩĩnĩ wa thĩ, ndĩgũcia andũ othe kũrĩ nĩ. Johana 12:31, 32.

Kristo ahe syia ndonde i hia a niilinyi iili ni emasa iili syene Syasya, no amemenyesi atũ kwa weene, syikilisiisya myaka iili ni emasa iili syene Ngai asaasanie andũ ake a uthiũ, ni ũndũ wa ngwatanano wa kĩranĩro kya ngwatanano yake. “Mĩaka mũonza” syatethiw'e kũrĩ ũthamaki wa kaskazini wa Isiraeli, syakilisiisya usaanio wa myaka iili ni emasa iili syatandikie mwaka wa 723 BC na syamala mwaka wa 1798. Mwaka wa 538 ukĩlulanĩsya ibindi bibĩli biu na wĩkĩa ibindi bibĩli bia kũlondana bia myaka ngili imwe na magana matandatũ. Kĩindi kya mbere kĩkĩlĩsya kũnyatwo kwa hekalũ na ikundi nĩ ũpaani, na kya keerĩ kĩlĩsya kũnyatwo kwatethiw'e nĩ ũpapaa.

“ibihe birindwi” by'imyaka ibihumbi bibiri magana atanu na makumyabiri byerekeye ubwami bwo mu majyepfo, byatangiye mu mwaka wa 677 mbere ya Kristo, bikarangira mu wa 1844, byarangiye ku wa 22 Ukwakira 1844. Ni ikimenyetso cy'umuvumo w'isezerano, kandi byasojwe no kuvuza impanda ya yubile yagombaga kuvuza ku Muni w'Impongano. Umuni w'Impongano wa gishushanyo wasohoye ukuri watangiye ku wa 22 Ukwakira 1844 ugereranya igihe runaka. Icyo ni igihe cy'Urubanza rw'Iperereza, kandi muri icyo gihe impanda ya yubile ijyana n'umuzenguruko wera wa karindwi yagombaga kuvuza.

Nguni misi ya liywi Iya malaika wa saba, papo atakapuanza kupiga tarumbeta, siri ya Mungu itakamilishwa, kama alivyowatangazia watumishi wake manabii. Ufunuo 10:7.

Ukulila kwa Tarumbeta ya saba, kulikuanza Oktoba 22, 1844, kunawakilisha Tarumbeta ya Yubile ya mzunguko mtakatifu wa saba, kama ilivyowekwa katika Mambo ya Walawi ishirini na tano.

AbaMillerite baalekezye ekibanja ky’Obuprotestanti obwava ku mazima n’Obukatuliki nti “abanyazi b’abantu bo,” aba “beegulumiza,” ne “bagwa,” kyali kabonero ka Antiyyokko Epifaneesi, era baali batuufu. Baamanya ne bawolereza amazima nti Rooma ye eri mu kigambo kya Katonda eky’obunnabbi eragiddwa ng’“abanyazi b’abantu bo abanyweza okwolesebwa,” so si kabaka Omusiriya atamanyiddwa era atalina mugaso mu byafaayo evanyweza okwolesebwa.

Nnka te ke ninyio, baò tóru; òrù te e bìe ke atû, ùse se. Nte Nsi 29:18.

[illegible]

Umunsi biraboneka (ku bemera kubona), yuko igihe Kristo yiyerekanaga nka Palmoni (Umubari w'Ibitangaza, canke Umubari w'Amabanga) mu murongo ugira cumi na gatatu wo muri Daniyeli igice ca munani, yariko arerekana isano riri hagati y'iyerekwa ryagereranya ikiringo c'imyaka ibihumbi bibiri n'amajana atatu n'irindi yerekwa ryagereranya imyaka ibihumbi bibiri n'amajana atanu na mirongo ibiri. Iyo isano ry'ibi bihe bibiri vy'ubuhanuzi rimenyekanye, birashoboka kubona yuko bifitaniye isano itaziguye n'igihe c'imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu c'ingoma y'ubupapa, na co kikaba gifitaniye isano n'imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo icenda yo muri Daniyeli 12 hamwe kandi n'imyaka igihumbi na magana atatu na mirongo itatu n'itanu yo muri uwo murongo nyene.

Danieri sura ya munane, mafungu ya kumi na tatu na kumi na nne, yana miungano mingine mingi iliyo ya moja kwa moja ya vipindi vya kinabii vinavyohusishwa na maono yale mawili; lakini hutambuliwa tu na wale watakao kuona. Lakini leo, zaidi ya miungano ya vipindi vyote vya nyakati vinavyoletwa pamoja na yale maono mawili, ipo ufunuo wa jina la Palmoni (Mhesabu wa Ajabu, au Mhesabu wa Siri). Wamilleri walikuwa sahihi kuhusu mafungu yale mawili, lakini walikuwa na mipaka; na leo, Uadventista umo tu katika giza kamili kabisa.

Mukomeze muhagarare, maze mutangare; mutabaze kandi mutakambire: basinze, ariko si vine; baradandabirana, ariko si ku bwo kunywa ibisindisha bikomeye. Kuko Uwiteka yabasutseho umwuka w'itiro rikomeye, kandi yahumye amaso yanyu: abahanuzi n'abatware banyu, ari bo bareba ibyerekwa, yarababundikiye. Kandi ibyerekwa bya byose byababereye nk'amagambo y'igitabo gifatanijwe ikimenyetso, abantu baha umuntu wize, bavuga bati: Ndakwinginze, soma iki; na we akavuga ati: Sinabishobora; kuko gifatanijwe ikimenyetso. Maze igitabo bagiha utize, bavuga bati: Ndakwinginze, soma iki; na we akavuga ati: Sindi uwize. Yesaya 29:9–12.

Musadakazi White utondota ukuti William Miller apelelwe “ulubuuto ulukulu” pa buku lya Ukusokolola, lelo ukumvwisisa kwakwe kwa milandu ya chaputala ikumi na fibili, ikumi na fitatu, ikumi na cinelubali, no ikumi na cine konsekonse mu Ukusokolola, mu bufupi fye, takwali ukwalungama. Ifyo fintu atamfwikishe bwino tafyapashaniwa pa mashati yabili ayera, lelo ifyo fintu fyapashaniwa ukufuma mu buku lya Ukusokolola, chaputala ya bucine, ni “ibuwe ilyakulisha” ilyo lyalangisha ukuti Uislamu aleimininwa na Amabwebo yatatu.

“Abahubiri na watu kwa ujumla wamekiangalia kitabu cha Ufunuo kuwa ni cha siri na chenye umuhimu mdogo kuliko sehemu nyingine za Maandiko Matakatifu. Lakini naliona ya kuwa kitabu hiki kwa hakika ni ufunuo uliotolewa kwa faida ya pekee ya wale watakaishi katika siku za mwisho, ili kuwaongoza katika kutambua msimamo wao wa kweli na wajibu wao. Mungu aliuelekeza moyo wa William Miller kwenye unabii na akampa nuru kuu juu ya kitabu cha Ufunuo.” Early Writings, 231.

Sister White-ngai thohsawnah “great light” tih tawngkam hman hi thil hriatthiamna nasa tak a pe. Miller chuan Revelation-a kohhran te, seal te, leh trumpet te chu a hria a; heng thilah hian vântirhkoh thianghlimten “a rilru an hrui” avângin. Miller hnena “great light” pek chu dawhkan thianghlim pahnihah entîr a ni a, zirtîrna thutak, “great light” ni chu, a mangangah “jewels” tihin hriatfiah a ni. Adventism hnenah chuan chu “great light” chu pek a ni a, 1863 atangin thawk tânin

jewels dik lo hmanga a khuh zo ta a ni. “Light” tih thupui chu, “light” hi Krista’n mi pakhat emaw, mipui pakhat emaw rorêlsaknaah a hman chu a ni.

“Ūtheri” ti nduūgagira andū no mūno, no rīa “ūtheri” ūrīa mangīakorwo nao angīkorwo matiagiriire kūūgana nawo (ta ūrīa maagīte mwaka-inī wa 1856, o ta mūhiano ūmwe gūkūrūka mīhiano mīngī). Ūndū ūngī ūrīa ūhūgīrīrio na “ūtheri” nī ūyū atī, “ūtheri” ūrīa wītīkīrīrwo ūciaraga gīthima kīa nduma kīrīa gīringanīte nago. Uadiventi nīwanyitire na nīwafiithire “ūtheri mūnene” ūrīa Ngai aheire Miller, ūrīa ūhūthīrīa mīthingo ya Uadiventi.

“Ū yê ku di bin rūxê de dibîne, ku dilê hemû mirovan dixwîne, di derbarê wan de yên ku “ronahiya mezin” standine, dibêje: ‘Ew ji bo rewşa xwe ya exlaqî û ruhânî ne di êş û hayretê de ne.’ Erê, wan rêyên xwe hîlbijartine, û canê wan bi qirêjiyên xwe kêfxweş dibe. Ez jî dê şaşitiyên wan hîlbijêrim, û ez ê tirsên wan bînim ser wan; çimkî dema ku min bang kir, kesî bersiv neda; dema ku min axivî, wan guhdarî nekir: lê wan li ber çavên Min xirabî kirin, û ew tişt hîlbijart ku Ez jê kêfxweş nebûm.’ ‘Xwedê dê wan bikeve şaşitiyeke bihêz, da ku ew derwekê bawer bikin,’ ji ber ku wan ‘evîna rastiye qebûl nekir, da ku xilas bibin,’ ‘lê bi nerastiye kêfxweş bûn.’ Îşaya 66:3, 4; 2 Tesalonîkî 2:11, 10, 12.

“အာကာသဆိုင်ရာ ဆရာတော်က မေးမြန်းတော်မူသည်မှာ၊ ‘သင်သည် မှန်ကန်သော အုတ်မြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်နေသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဘုရားသခင်သည် သင်၏ အကျင့်များကို လက်ခံတော်မူသည်ဟုလည်းကောင်း ဟန်ဆောင်ထင်မြင်ခြင်းထက် စိတ်ကို လှည့်ဖြားနိုင်သော ပိုမိုပြင်းထန်သည့် လှည့်ဖြားမှု အဘယ်ရှိနိုင်မည်နည်း။ အမှန်တကယ်တွင်မူ သင်သည် အရာများစွာကို လက်မူဝါဒအတိုင်း ဆောင်ရွက်နေ၍ ယဟေဇာဝါကို ပြစ်မှားလျက်ရှိ၏။ အို၊ ဤသည်မှာ “တစ်ကမ္ဘာမြေတည်း သမုမာတရားကို သိကျွမ်းခဲ့ကပြီ” လူတို့သည် ဘုရားတရားကို ကိုင်ဆောင်သည့် ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသာ ထိုတရား၏ ဝိညာဉ်နှင့် တန်ခိုးအဖြစ် မှားယွင်းယူမှတ်ကပြောအခါ၊ မိမိတို့သည် ဥစ္စာကျယ်ဝန်း၍ ပစ္စည်းစုံလင်ကာ ဘာမျှ မလိုအပ်ကပြော ယူဆကပြောလည်း အမှန်တကယ်တွင် အရာရာအားလုံးကို လိုအပ်လျက်ရှိကပြောအခါ၊ စိတ်များကို အုပ်စိုးသိမ်းပိုက်သွားသော ကြီးမားသည့် လှည့်ဖြားမှု၊ စွဲမက်ဖွယ် လှည့်စားခြင်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏။” Testimonies, volume 8, 249, 250.

Laodicea, ambacho Uadventista ulikuwa katika mwaka wa 1856, huwakilisha wale ambao hapo awali walipewa “nuru kuu,” lakini wamekusudiwa kuipokea “upotovu wenye nguvu” wa Wathesalonike wa Pili, huku wakati wote wakiamini kwamba msingi wa uongo walioujenga kwa kuanzisha sarafu bandia na vito bandia umeamriwa na Mungu, lakini kwa hakika ni msingi uliojengwa juu ya mchanga. Uadventista ni “kanisa ambalo limekuwa na nuru kuu, ushahidi mkuu”, lakini ni “kanisa” ambalo limetupilia mbali “ujumbe ambao Bwana” “ametuma”, na tangu wakati huo limepokea “madai yasiyo na mantiki kabisa na dhana za uongo na nadharia za uongo”.

“kuhani wasiotakaswa wanajipanga dhidi ya Mungu. Wanamsifu Kristo na mungu wa ulimwengu huu kwa pumzi iyo hiyo. Ingawa kwa madai wanampokea Kristo, wanamkumbatia Baraba, na kwa matendo yao wanasema, ‘Si Huyu, bali Baraba.’ Wote wanaosoma mistari hii na waangalie. Shetani amejisifu kwa yale awezayo kufanya. Anadhani atavunja umoja ambao Kristo aliuomba upate kuwapo katika kanisa Lake. Asema, ‘Nitatoka, nami nitakuwa roho ya uongo ili kuwadanganya wale niwezao, wakosoe, na kuhukumu, na kupotosha.’ Mwana wa udanganyifu na wa ushuhuda wa uongo akikaribishwa na “kanisa ambalo limekuwa na nuru

[illegible]

“Setane a liamisa zwithu zwothe zwi konadzeaho uri hu si vhe na tshithu tshine tsha da vhukati hashu sa lushaka u ri kaidza na u ri kaidzela, na u ri tutuwedza uri ri late vhukhakhi hashu. Fhedzi hu na vhathu vhane vha do hwala gungwa la Mudzimu. Vhanwe vha do bva vhukati hashu vhane vha sa tsha do hwala gungwa. Fhedzi avha vha nga si kone u fhaa makumba a u thivhela ngoho; ngauri i do ya phanda na ntha u swika magumoni. Kale Mudzimu o vusulula vhanna, nahone u kha di vha na vhanna vha tshifhinga tsha tshibuli vho lindelaho, vho lugiselelwaho u ita zwe A laedza—vhanna vhane vha do fhira kha dzithivheli dzine dza nga makumba o dodzwaho nga seretse si songo kuvhanganaho zwavhuḑi. Musi Mudzimu a tshi vhea Muya Wawe kha vhanna, vha do shuma. Vha do divhadza ipfi la Murena; vha do takusa ipfi lavho sa phalaphala. Ngoho a i nga fhungudziwe kana u xela maanda ayo zwanoni zwavho. Vha do sumbedza vhathu vhuphambuki havho, na nḽu ya Yakobo zwivhi zwayo.”

Testimonies to Ministers, 409–411.

“Ejo ly’amasitaane erya ‘buli lunaku’ okulitegeera ng’akabonero ka Kristo kwe kutendereza
‘Kristo ne katonda w’ensi eno mu mukka gumu. Newaakubadde nga mu kwatula kwabwe

bakiriza Kristo, baweeriza Baraba, era mu bikolwa byabwe bagamba nti, ‘Si Musajja Ono, wabula Baraba.’” Amazima agaakikirizibwa mu kirooto kya Miller ng’“amayinja ag’omuwendo”, era nate ne galagibwa mu kifaananyi ku bipande ebibiri ebitukuvu, ge “musana omunene,” gwe Miller yaweebwa, era gwe Obwadiwenti bwagaana.

Bavayitonda kuba bariko bahimbaza Kristo bakoresheje ikimenyetso ca Satani, kandi bavuga ko bahagaze ku rufatiro rw’Imana, kandi ari urufatiro rw’ikinyoma ruzana ukuzimizwa gukomeye ku bose baruhagararako kuri iyo nyubakwa y’inyigisho irimwo amakosa. Nta gishasha kiri muni y’izuba, kandi Isirayeli y’iki gihe iriko igendera gusa mu ntambuko z’ubuhanuzi za Isirayeli ya kera.

“Eky’ensonga kimu kinyigiriza emmeeme yange: Obutabaawo obungi obw’okwagala kwa Katonda, okwabula olw’okweyongera okuziyiza omusana n’amazima, n’olw’okukwata kw’abo abaali beenyigira mu mulimu ogw’amaanyi, abo, mu maaso g’obujulizi obwegattikibwako obulala ku bulala, abaakozesa okukwata okw’okuwakanya omulimu gw’obubaka Katonda bwe yatuma. Mbalongosa eri eggwanga ly’Abayudaaya ne mbuuzi nti, Kinaatwetaagisa okuleka baganda baffe okuyita mu kkubo lye limu ery’obuzibe mu kuziyiza, okutuusa ku nkomerero yennyini ey’ekiseera eky’okugezesebwa? Bwe kiba nga waliwo abantu abaali beetaaga abalabirizi ab’amazima era abeesigwa, abataasirika, abalikaaba emisana n’ekiro, nga bawuliriza okulabula Katonda kw’awa, abo be B’adiventiisiti b’olunaku olw’omusanvu. Abo abaafuna omusana mungi, emikisa emirungi, abo, nga Kaperunawumu, abaagulumizibwa okutuuka mu ggulu olw’enfuna y’enjawulo, banaalekkebwa mu kizikiza ekikwatagana n’obunene bw’omusana gwe baaweebwa olw’obutagukozesa?”

“Ndzi navela ku khongotela vamakwerhu va hina lava nga ta hlengeletana eka Nhlengeletano Leyikulu leswaku va yingisa rungula leri nyikiweke eLaodikiya. I xiyimo xa njhani xa vubofu lexi va nga eka xona! Mhaka leyi yi tisiwe emahlweni ka n’wina hi ku phindha-phindha, kambe ku nga eneriseki ka n’wina hi xiyimo xa n’wina xa moya a ku si va ku dzika ni ku vava hi laha ku ringaneke ku humesa ku hundzuka. ‘U ri, Ndzi fumile, ndzi andzisiwile hi swilo, naswona a ndzi pfumali nchumu; kambe a wu swi tivi leswaku u xanisekile, ni wa khombo, ni xisiwana, ni bofu, ni hlangi.’ Nandzu wa ku tikanganyisa wu le henhla ka tikereke ta hina. Vutomi bya vukhonger bya vo tala i vunwa.” Manuscript Releases, volume 16, 106, 107.

“Kapernaumu” kalikuwa ndilo jiji ambalo Yesu alilichagua kuwa jiji lake mwenyewe.

“Kafernaume, Yesu akabayo mu bihe by’akaruhuko hagati y’ingendo ze zo kujya no kugaruka, maze haza kumenyekana ko ari ‘umudugudu we bwite.’ Wari ku nkombe z’Inyanja ya Galilaya, kandi hafi y’imipaka y’ikibaya cyiza cya Genezreti, niba atari uko wari koko ukiriho.” _Uwifuzwa mu Bihe Byose_, 252.

Kristo akahita Kapernaumu kama vile alivyokuwa ameichagua Yerusalemu zamani.

Ū kurê wî dê ez yek eşîr bidim, da ku Dawid, xizmetkarê min, li pêşîya min herdem ronahiyek hebe li Orşelîmê, wê bajarê ku min ji bo xwe hilbijartiye da ku navê xwe tê de bikim. 1 Padîşahan 11:36.

Kristo alichagua Adventism kuwa mji wake mwaka wa 1844, na kufikia 1863, Adventism ilikuwa imeujenga upya mji wa “Jericho”, ishara ya faraja na ukwasi wa Laodikia. Kama ilivyokuwa kwa Israeli ya kale, ndivyo ilivyo pia kwa Israeli ya kisasa. Adventism huamini kwamba wao ni raia wa mji maalumu wa Mungu, lakini wameikataa “nuru kuu” ambayo hutoa uthibitisho wa uraia. Kama Shilo, katika siku za Eli, Hofni na Finehasi, Adventism itahukumiwa kulingana na “nuru kuu” waliyopewa fursa ya kuipokea.

«Mebêjin ku ji nav zarokên ku xwe wekî zarokên Xwedê didin nasîn, çiqas kê m sebr hatiye nîşandan, çiqas zimanên telh hatine gotin, çiqas şermezarkirin li dijî wan ku ji baweriya me nînin hatiye derbirîn. Gelek kesan li wan ku aîdî dêrên din in wekî gunehkarên mezin nihêrîne, lê Xudan wan bi vî awayî nahesibîne. Yên ku bi vî awayî li endamên dêrên din dinêrin, hewce ne ku xwe li bin destê hêzdar ê Xwedê biçûk bikin. Yên ku ew wan şermezar dikin dibe ku tenê ronahiyek hindik, derfet û îmtiyazên kê hebûbin. Ger ew ronahiya ku gelek ji endamên dêrên me hebûye hebûya wan jî, dibe ku bi rêjeyek pir mezintir pêşve biçûna, û baweriya xwe ji bo cîhanê baştir nîşan bida. Li ser yê ku bi ronahiya xwe dibin qewim, lê dîsa tê de nagerin, Mesîh dibêje: ‘Lê ez ji we re dibêjim, roja dadweriyê ji bo Sûr û Sayda ji bo we bêtir qebûlkirî dê be. Û tu, Kapernahûm [Adventîstên Rojê Heftemîn, yê ku ronahiyek mezin wergirtine], ku heta ezmanê [ji aliyê îmtiyazê ve] bilind bûyî, dê were xistin dogehê; çimkî ger karên mezin, yê ku di te de hatine kirin, di Sodomê de hatibûna kirin, ew heta îro mayî bûya. Lê ez ji te re dibêjim ku roja dadweriyê ji bo welatê Sodomê ji bo te bêtir qebûlkirî dê be.’ Di wê demê de Îsa bersiv da û got: ‘Ez ji te re spas dikim, ey Bav, Xudanê ezman û erdê, ji ber ku te van tiştan ji aqilmend û hişyar [li gorî texmînê xwe] veşartine, û wan ji bo zarokan eşkere kirine.’»

“Na sasa, kwa sababu mmefanya matendo haya yote, asema Bwana, nami nalisema nanyi, nikiamka mapema na kunena, lakini ninyi hamkusikia; nami niliwaita, lakini hamkuitika; kwa hiyo nitatenda kwa nyumba hii, iitwayo kwa jina langu, ambayo mnaitegemea, na kwa mahali hapa nilipowapa ninyi na baba zenu, kama nilivyotenda kwa Shilo. Nami nitawatupa mtoke machoni pangu, kama nilivyowatupa ndugu zenu wote, yaani, uzao wote wa Efraimu.”

“Bwana ameanzisha miongoni mwetu taasisi zenye umuhimu mkuu, nazo zapasa kuendeshwa, si kama taasisi za ulimwengu zinavyoendeshwa, bali kwa kufuata utaratibu wa Mungu. Zapasa kuendeshwa kwa jicho lililoelekezwa kwa utukufu wake peke yake, ili kwa njia zote roho zinazoangamia zipate kuokolewa. Kwa watu wa Mungu ushuhuda wa Roho umewajia, lakini wengi hawakuyatilia maanani makemeo, maonyo, na mashauri.

“Mũiguai ũyũ rĩu, inyuĩ andũ a upũũzi, na mutarĩ na ũmenyo; arĩa marĩ na maĩtho, no matĩonaga; arĩa marĩ na matũ, no matĩguaga: githĩ mutĩnjogaga niĩ? ũguo nĩguo Jehova ekuuga; githĩ mutĩriũraga mbere ya ũhoti wakwa, niĩ ndĩkĩire mĩtĩĩri wa thĩĩnĩ wa iria na rũkũngũ rwa tene na tene, nĩguo itangĩhota kurũtiga; na o na inga ciayo ciungũrũkage, no itingĩhota kũrĩhuta; o na ciaragia, no itingĩhota kũmĩra? No andũ aya marĩ na ngoro ya kũgarũruka na ya mũĩe; nĩmagarũkĩte, magĩthĩ. O nao matikũuga ngoroini ciao atĩrĩ, Reke tũtigĩre Jehova Ngai witũ, ũrĩa ũheaga mbura ya mbere na ya mũthia rĩrĩa rĩayo rwagĩrĩire; nake nĩatũigagĩra mĩthenya iria yathondekĩtwo ya gũgetha. Ũũru wanyu nĩwo ũgarũrĩire maũndũ macio, na mehia manyu nĩmo maigiire wega kũrĩ inyuĩ.... Matĩcookeraga mũhĩrĩga, mũhĩrĩga wa gĩtune, no maingĩhaga; na kĩhooito gĩa arĩa marĩ na thaayũ matĩgĩcookeraga. Githĩ

ndingĩmarora nĩ ùndũ wa maũndũ macio? ùguo nĩguo Jehova ekuuga; githĩ ngoro yakwa ndĩngĩhoorera kĩrĩa gĩkũyũ kĩa ùhoro ta ùyũ?”

“Bwana atalazimika kusema, ‘Usiwaombee watu hawa, wala usipaze kilio wala sala kwa ajili yao, wala usinisihi: kwa maana sitakusikia’? ‘Kwa hiyo manyunyu yamezuiliwa, wala hapajakuwa na mvua ya mwisho wa masika.... Je, tangu wakati huu hutaniita, Baba yangu, wewe ndiwe kiongozi wa ujana wangu?’” Review and Herald, August 1, 1893.

Em bàì agá kwa, ukyéba ison-adaha anyin “òkpòsòṇ ukeme” emi ekenyeneke William Miller ke akwùkwò Nwèd Mmò Nwèd Esio Ikwò.

“Kristo alipokuja ulimwenguni ili kudhihirisha dini ya kweli, na kuinua kanuni zipasazo kutawala mioyo na matendo ya wanadamu, uongo ulikuwa umeshika mizizi kwa kina sana miongoni mwa wale waliokuwa wamepata nuru kubwa kiasi hicho, hata hawakuielewa tena nuru, wala hawakuwa na mwelekeo wa kuacha mapokeo kwa ajili ya kweli. Walimkataa Mwalimu wa mbinguni, wakamsulubisha Bwana wa utukufu, ili wapate kudumisha desturi zao wenyewe na uvumbuzi wao. Roho iyo hiyo hasa inadhihirika ulimwenguni leo. Wanadamu huchukia kuchunguza kweli, wasije mapokeo yao yakatikiswa, na utaratibu mpya wa mambo ukaingizwa. Ndani ya ubinadamu mna uwezekano wa kudumu wa kukosea, na kwa asili wanadamu huelekea kuyaadhimisha sana mawazo na maarifa ya kibinadamu, ilhali yaliyo ya Mungu na ya milele hayatambuliwi wala kuthaminiwa.” Counsels on Sabbath School Work, 47.